

ДОБРЕ ДОШЛИ В АЛТЕРНАТИВНО БЪДЕЩЕ!

Това е третият бюлетин от партньорите в проекта „Алтернативно бъдеще“.

Проектът, който се финансира от ЕК като част от програмата „Права, равенство и гражданство“, е с продължителност 2 години и ще приключи през декември 2017 г. Неговата цел е да развие ресурси, които ще позволят на персонала в резидентни институции за млади хора да разбира по-добре как преживявания на насилие засягат младежите, как полът повлиява перцепциите и преживяването на насилие и как още по-ефективно да подкрепят тези младежи. Крайната цел е да се намали риска тези млади хора да станат отново жертви, или пък извършители, на насилие по-нататък през живота си.

Шест организации са партньори по проекта. SURT (Fundació de dones) със седалище в Барселона е водещият партньор. Организацията подкрепя жени, които са били жертва на насилие и има дълъг опит в прилагането на подходи за намаляване на насилието. Другите партньори са Фондация „Асоциация Анимус“ (доставчик на услуги за деца и семейства, базиран в София), Dissens (организация за джандър образование и изследвания в Берлин), AMGI (център за изследване на мъжествеността, образование и психосоциална подкрепа в Грац, Австрия), Istituto degli Innocenti (организация, занимаваща се с детско благополучие и политики за детето във Флоренция) и Children in Scotland (националната мрежа за права на децата и детско благополучие в Шотландия).

ИНТЕРНЕТ САЙТ

Проектът има своя интернет страница– можете да я откриете на адрес: <http://alternativefuture.eu>

На страницата може да намерите подробна информация относно проекта, както и регулярни новости за дейностите на партньорите.

РЕЗЮМЕ НА СЕМИНАРА ЗА ВЗАИМНО УЧЕНЕ

Семинарът за взаимно учене се състоя в Берлин на 31 май 2017 г. Неговата цел бе да насърчи крос-националното учене и обмена на знания и експертиза, натрупани при провеждане на семинари с деца в партниращите страни. Участниците бяха 20, 17 жени и 3 мъже. Единадесет от тях бяха от партниращи организации, а девет бяха професионалисти, работещи в центрове за резидентна грижа (ЦРГ) в различни части на Европа. Тези професионалисти преди това бяха взели участие в семинарите за подкрепа и овластяване на млади хора в институции. Професионалистите бяха от шест различни страни: Австрия, Германия, Италия, България, Шотландия и Каталуня.

Семинари с млади хора

По време на срещата в Берлин бяха представени семинарите за подкрепа и овластяване на млади хора в институции, проведени във всяка от партниращите страни. В този бюлетин те са резюмирани накратко:

Фондация „Асоциация Анимус“

Проведени бяха семинари под надслов „Приемете равенството между половете и се изправете срещу насилието, основано на пола“ и „В безопасност навсякъде“. Приемете равенството между половете и се изправете срещу насилието, основано на пола. Този семинар бе проведен в SOS „Детски селища“, които поддържат два резидентни центъра в София. Във всеки от тях са настанени около 10 момчета и момичета на възраст между 14 и 18 години. Обитателите на единият от тези центрове. „Приятели“, взеха участие в семинара. Те са младежи в тийнейджърска възраст, когато въпросите за идентичността като цяло и половата

идентичност в частност са ключови за тяхното развитие. Те, също така, са преживели насилие и травми и могат да приемат някои форми на насилие, включително основаното на пола, като нормално. Те нерядко са се и сблъскали с негативни полови стереотипи. Ето защо бе преценено, че изследване на темите за половите роли и равенството между половете може да им бъде полезно.

Фокус групи с деца и професионалисти бяха проведени в същия център на предходни фази от проекта. Благодарение на тези групи бяха идентифицирани някои от проблемите и потребностите на децата и на възпитателите – свързани с теми като лична безопасност, граници, разпознаване на насилието, насилие, основано на пола и равенство между половете. Темата бе обсъдена и в консултация с ръководителя на центъра, който даде информация относно други тренинги, в които децата са участвали, както и относно актуалните им потребности. Постигнатите резултати бяха по-доброто разбиране на насилието, основано на пола и половите роли/ стереотипи и как те повлияват живота на младежите, както и набелязване на стратегии за справяне с насилието. Резултатите могат да се опишат като устойчиви, защото семинарът даде на участниците нови начини на осмисляне и приемане на някои техни преживявания и позиции. Темите за пола и идентичността са винаги важни през тийнейджърството. Семинарът, или отделни негови части, могат лесно да бъдат проведени отново с друга група, тъй като той не изисква много ресурси или време.

В безопасност навсякъде

Семинарът бе проведен в СУПЦ „Княз Борис I“. Институции като тази осигуряват на обитателите резидентна грижа, както и възможности за професионално обучение и подготовка за пазара на труда.

Темата за безопасността и нуждата да се идентифицират сигурните и защитени места бе избрана заради значимостта ѝ за младите хора, които правят първите си стъпки като работещи. Младежи, които са преминали през тежки житейски обстоятелства и травми, са особено уязвими към злоупотреба или експлоатация. Те може да създадат неподходящи взаимоотношения, защото се доверяват или, напротив, защото им е трудно да установяват доверителни отношения. Те често виждат света като застрашителен или рисков, ето защо фокусът върху сигурността е така важен. По отношение на постигнатите резултати, участниците анализираха своите представи за безопасност и за риск, споделяха опит помежду си и с треньора и успяха да идентифицират някои рискове, на които са били изложени в миналото и как да ги избягват в бъдеще в своите взаимоотношения или когато търсят работа. Те също така идентифицираха кое създава безопасно пространство и как могат да направят своето жизнено пространство по-безопасно за самите тях из а другите. Чрез споделяне на опит те можаха да научат нови неща един за друг, тъй като винаги имат (според самите тях) възможността да си говорят открито, а това може да им помогне да развият чувство на принадлежност и на общност. Според групата семинарът дава устойчиви резултати, тъй като засяга тема, която е важна и интересна за младежите. Те са преживели липсата на сигурност и на доверие, което ги превръща в рискована група за злоупотреба с доверие и експлоатация. Упражненията могат лесно да бъдат възпроизведени или адаптирани към подобни групи и контекст.

Dissens

Семинарите бяха под надслов „Джендър месец“ и „Методи, улесняващи участието на младите хора“.

Джендър месец

Оценката на потребностите показва, че младите хора в резидентни институции отчасти следват половите стереотипи, които срещат в медиите и в общуването си с връстници и възрастни.

Според персонала в центъра за младежите биха били полезни полово-специфични дейности, тъй като те се тревожеха, че например момчетата в центъра получават много по-малко внимание, тъй като се крият в стаите си, докато момичетата са повече в общите помещения. След анализ на тази ситуация се породи идеята да се предложат разнообразие от дейности, които повишават осъзнатостта по въпроси, свързани с половете, оборват предразсъдъците и нормите и не възпроизвеждат представи като „всички момчета са такива, всички момичета са онакива“. Бяха планирани различни дейности, които да се проведат в рамките на един месец, наречен джендър месец. Постигнатите резултати бяха свързани с рефлексия от страна на младежите върху половите норми, те научиха нови неща и изпробваха нови дейности. На младите хора им беше приятно да участват. Например след гледането на видеа те задаваха въпроси и обсъждаха теми, свързани с пола, помежду си и с професионалистите. Подобна инициатива, ако се провежда веднъж в годината, може да дава устойчиви резултати.

Методи, улесняващи участието на младите хора

Семинарът се проведени в център за ЛГБТ-младежи (на възраст между 16 и 21 г), който предлага полурезидентна грижа, и в друг резидентен център за младежи със зависимости или в риск да развият такива (възраст между 12 и 21 г). Персоналът и в двата центъра подчерта нуждата младите хора да имат възможността да участват, но изразиха и притеснение, че съществуващите методи за това не са добре приети от самите младежи. Беше установена липса на методи за участие, които са добре приети и достъпни. По отношение на постигнатите резултати, младите хора имаха възможност за експериментиране, както и да изразят кое работи за тях и кое не – това само по себе си е вече процес на участие. Професионалистите изразиха изненада от

..... да прилагат нови методи за участие, било заради допълнителната работа или цялостно нежелание за промяна. След началото на процеса те обаче изразиха вълнение и изненада. Младите хора споделиха, че може и да не харесат всеки отделен метод, но като цяло се вълнуват от възможността да пробват нови неща и бяха насърчавани да изразяват своите мнения. Методите за участие трябва да се разглеждат като дългосрочен проект. Конкретните методи съществуват, за да инициират един процес, който е продължителен и устойчив.

Istituto degli innocenti

Проведени бяха семинари под надслов „Кръгът на емоциите“ и „Превенция на кибертормоза и киберласкателството чрез анимационни клипове“

Кръгът на емоциите

Институтът „ГУЛД“ поддържа два резидентни центъра: Arco, където сега са настанени 9 момичета и момчета между 13 и 20 г, и Colonna, където са настанени 7 момчета и момичета между 12 и 20 г. Семинарът бе базиран на съществуващо тренингово упражнение, наречено „Кръгът“ – пространство, в което младите хора могат да обсъждат свободно проблеми и дейности, свързани с центъра, с техните възпитатели. Темата за емоционалното образование бе избрана, защото по време на оценката на потребностите стана ясно, както от фокус групите с професионалисти, така и с деца, че те срещат трудности в идентифицирането и адресирането на различните емоции, с които се сблъскват в ежедневието си. Често младите хора отичат или подценяват значението на емоциите. Това бе, съответно, идентифицирано като приоритетна област за работа, с фокус върху превенцията. По отношение на постигнатите резултати,

дейностите постигнаха очакваното – да подкрепят младите хора в това са по-осъзнати по отношение на своите емоции и тяхното значение. Децата оцениха положително семинара и се сдобиха с нови инструменти по темата за емоциите. Проведеният семинар може да се опише като устойчив, тъй като методологията лесно може да бъде възпроизведена с други подобни групи, съставени от момчета и момичета на различна възраст.

Превенция на кибертормоза и киберласкателството чрез анимационни клипове

Отново проведен в института „ГУЛД“, семинарът бе на темите за кибертормоза и киберласкателството (“grooming”), тъй като на фазата на оценка на потребностите показа, че младите хора често са изложени на такива рискове и обикновено не знаят как да се предпазят от тях. Макар първоначално да имаше някои трудности, младежите бяха, като цяло, в състояние да участват активно в груповите дискусии, да изразяват своите позиции свободно и да отправят предизвикателства към своите връстници и фасилитаторите. Те харесаха дейностите и някои дори ги определиха като забавни. Като цяло тези упражнения им помогнаха да се чувстват по-спокойни и приети в групата, а за някои също така подобриха техните отношения с възпитателите. Според професионалистите дейностите, насочени срещу кибертормоза и киберласкателството, са полезен инструмент, който да помогне на младите хора да се справят по-ефективно с тези рискове. Те също така обаче подчертаха, че младежите ще имат нужда и от време, за да осмислят и интернализи-рат това ново знание. Семинарните дейности бяха полезни в засягането на теми, които са много релевантни в ежедневието на децата. Ползваната методология, базирана на гледане на клипове, е ефективна за постигане на по-задълбочена и смислена дискусия.

SURT

Проведените семинари бяха „Не само боят причинява болка“, „Как сме изложени на рискове в Интернет“ и „Магическият куфар“

Не само боят причинява болка

„Sant Josep de la Muntanya“ е резидентен център за приемна грижа, поделен на 6 части. Във всяка част се полагат грижи за по около 10 десет момичета и момчета на възраст между 3 и 18 г.

Насилието, основано на пола, сред подрастващите не показва признаци на намаляване. Напротив, според резултатите от оценката на потребностите взаимоотношения, базирани на собственическо чувство, ревност и контрол често се нормализират от младите хора в институции.

Това нормализиране допринася за извършването на други форми на насилие, основано на пола. В тази връзка семинарът целеше да:

Повиши осъзнатостта сред подрастващите относно феномена „насилие, основано на пола“; да насърчи превенцията и разпознаването на признаците на насилие във връзките; да промотира здрави взаимоотношения сред младежите, основани на равенство.

В края участниците, деца и професионалисти, бяха помолени да попълнят кратки въпросници за оценка. Младежите оцениха семинара много положително, тъй като повишава осъзнаването за същността и влиянието на насилието в интимните отношения.

Професионалистите пък подчертаха необходимостта да се продължи работата по тази тема. Още действия са необходими, за да се задълбочи разбирането сред младежите на тази сложна тема.

Как сме изложени на рискове в Интернет?

“Елима” е резидентен център, в който са настанени 18 момичета на възраст между 14 и 18 г. Центърът се намира в Сабадел, град близо до Барселона с около 200 000 жители.

Младите хора споделят много информация в Интернет, а това може да бъде опасно и да улесни извършването на злоупотреби спрямо тях. За да се изградят безопасни пространства за младежите е важно да се осигури защитата не техните лични данни и истории не само в институцията, а и извън нея.

Този семинар целеше да осигури на момичетата знания и инструменти, с които сами да защитават сигурността си и да се почувстват овластени, когато ползват социалните мрежи.

Участниците бяха мотивирани да споделят личен опит, те говориха за рисковете в Интернет, опазването на личните данни и взаимоотношенията, базирани на контрол и ревност.

По отношение на оценката на резултатите повечето момичета казаха, че са вече запознати с много от рисковете в Интернет, някои смятаха, че вече ползват Интернет безопасно и не бяха склонни да правят промени.

Други обаче споделиха, че семинарът им е дал нови инструменти за безопасно ползване на глобалната мрежа. Някои момичета споменаха, че вече са предприели стъпки да направят своите акаунти по-безопасни след семинара.

Самият семинар е лесен за възпроизвеждане, тъй като не изисква скъпи и специални материали.

Магическият куфар

„Les Palmeres“ е резидентен център за деца в Барселона, в който се настаняват момичета и момчета между 3 и 18 г.

Резултатите от оценката на потребностите показаха, че преживяното насилие оказва негативно влияние върху емоционалното благополучие, самооценката и самоувереността. Развиването именно на самооценката и овластяването на младите хора им помага да се справят с последиците от насилието.

Семинарът имаше много позитивни резултати. Момчетата и момичетата бяха силно мотивирани и участваха активно. В същото време за тях беше трудно да идентифицират своите силни страни, но им беше по-лесно да направят това с тези на другите. В края те коментираха колко е трудно да се приемат комплименти, както и да се дефинират собствените им позитиви. Всички бяха повече свикнали да получават критика. Семинарът стимулира рефлексия върху начина, по който младежите гледат на себе си, как оценяват своите способности и възгледи; неговите ефекти могат да бъдат трайни, ако се комбинат с индивидуална работа.

Професионалистите могат да увеличат въздействието на дейностите като задават в индивидуални сесии следните въпроси на младежите: Мислиш ли, че ти си най-важният човек за теб самия? Ако не, защо? Как можем да променим това?

Children in Scotland

В Шотландия сме планирали няколко различни семинара.

По време на фазата на оценка на потребностите младите хора идентифицираха няколко важни за тях теми, които повлияват тяхното благополучие. Всички интервюирани млади хора бяха имали тежко детство: negliжиране, насилие, нестабилна семейна среда, бездомност и злоупотреба с вещества от родителите. В същото време те имаха положително мнение за своя опит в резидентните центрове и начина, по който получават помощ и подкрепа.

Те също така посочиха някои неща, които са трудни за тях и които повлияват техните емоции, здраве и способност за учене. Едно от тях бе разбирането как тяхното минало продължава да оказва влияние и върху бъдещето им, както и това, че невинаги имат стабилно усещане за това кои са и къде принадлежат.

Други проблеми бяха свързани със съня, с чувства на тревожност и несигурност, както и с липса на забавления и възможности за приятно прекарване на времето, предвидени в дневния режим.

Нашите усилия се насочиха към дейности като консултации със специалисти относно подобряване на съня, създаване на „ритуали“, които да улеснят постъпването на нови младежи в институцията и тяхната адаптация, провеждане на уоркшоп по модела „Доктор клоун“ с цел внасяне на смех и приятни емоции в техния живот по терапевтичен начин.

Много високо бе оценена семинарна дейност с фокус върху темата за идентичността.

Тя се проведе в резидентен център със затворен режим със седем младежи (5 момчета и 2 момичета) на възраст между 12 и 16 г в рамките на период от 6 седмици и включвайки и персонал и учители.

През този период децата и персонала изследваха темата за идентичността. Това включваше дискусии за идентичността, какво означава да си разделен от семейството си, как ранната ти история повлиява живота ти. Те работеха като група, което насърчаваше емпатията и подкрепата. Създадохме различни произведения на изкуството, свързани с темата за идентичността – рисунки, картини, кутии за съхранение на лични вещи. Освен терапевтичен ефект, този проект имаше и преки ползи, свързани с учебния им материал. Накрая направеното бе показано на изложба, която бе посетена от хора на ръководни позиции в сферата на социалната работа и образованието и където младите хора имаха възможност да говорят за своята работа и какво този проект е значел за тях. Техните оценки бяха много положителни.

AMGI

В Австрия бяха проведени два семинара по проекта – ролева игра „Като в реалния живот“ и Дискусионен форум по темите на тормоза и кибертормоза.

Ролева игра „Като в реалния живот“

Този метод бе пилотиран в резидентна институция за 40 момичета и момчета на възраст между 11 и 18 г. младежите там също се обучават на професионални умения, тъй като към институцията има работни ателиета и се предлага класна стая и професионална подготовка. Персоналът е съставен от различни специалисти и институцията се управлява от местната община.

Този метод бе избран, тъй като надграждащи обучения, посветени на темите на разнообразието/интерсекционалността и правата на детето бяха пожелани от много от участващите в проекта професионалисти – поне около една трета. В Австрия тази тема бе част и от програмата за повишаване на капацитета и подобна ролева игра бе проведена и с професионалисти, а след това и с децата.

Участниците преживяха в рамките на играта различни полови роли, привилегии и емоции. Всеки участник имаше и възможността да изрази своето мнение.

В последвалата оценка от специалистите, те споделиха, че методът им се струва подходящ за дискутиране на социални норми, произход, сексуална ориентация – винаги значими теми в юношеството.

За да бъде устойчив, този метод следва да се превърне в част от инструментариума за работа на възпитателите.

Дискусионен форум по темите на тормоза и кибертормоза

Този метод бе приложен в същата институция. Оценката на потребностите показва, че повечето млади хора са преживели тормоз в училище, както и че те много често ползват социални медии и електронни устройства, и това е много важно за тях. Съответно обаче това създава рискове от кибертормоз и го превръща в релевантна тема. Дискусионният форум е начин млади и професионалисти да споделят знания и опит.

Постигнати бяха добри резултати, участниците споделиха за свой личен опит, както и такъв на приятели и близки. Обсъжданите теми бяха: пол и полови роли, социални фактори за насилието, правни норми, закрила срещу тормоз и кибертормоз.

Бяха коментирани начини да се потърси помощ и противодействие.

Според обратната връзка от специалистите, те биха желали подобни открити дискусии за (кибер)тормоза да се случват редовно, особено ако нов младеж дойде в институцията, както и в комбинация с темата за насилието като цяло.

Пълна информация за тези семинари и тренингови дейности ще бъде налична в електронния каталог, който се подготвя по проекта.

Основни заключения

След провеждането на семинарите участниците се съгласиха, че е важно да продължи да се работи за защита и зачитане правата на децата и младежите, които живеят в центрове за резидентна грижа, както и да се работи за постоянното подобряване на уменията на специалистите как да подкрепят и закрилят тези млади хора и да насърчават равенството между половете.

Партньори

Асоциирани партньори и съ-финансирани:

The Scottish Government Looked After Children Division is also supporting the project.

Тази публикация се реализира с финансовата подкрепа на програма REC 2014-2020. Съдържанието ѝ е отговорност на партньорите по проекта Различно Бъдеще и по никакъв начин не отразява вижданията на Европейска комисия.